

‘FRUSTREREND OM NIET VOORUIT TE KUNNEN KIJKEN ALS OUDER’

Kinder- en jeugdpsychiater **Floortje Scheepers** (50) is hoogleraar innovatie in de ggz en onvermoeibaar pleitbezorger voor aandacht voor de complexiteit van de psyche. Niet dat ze die complexiteit gemakkelijk vindt: ‘Opvoeden past eigenlijk niet bij mijn natuurlijke neiging de dingen logisch te ordenen. Het klopt eigenlijk nooit.’ In deze rubriek vragen we inspirerende experts, die in hun werk opkomen voor kwetsbare kinderen én hun ouders, naar hun eigen ouderschap.

INTERVIEW: JANNEKE VAN BOCKEL

“
Mijn kinderen
laten struikelen,
zodat ze zelf hun weg
vinden, dat verdraag
ik nauwelijks

‘Dat ik graag kinderen wilde, wist ik altijd al. Ik ben dol op kinderen, vooral als ik baby’tjes zie dan smelt ik helemaal. Om van heel dichtbij mee te mogen maken hoe zulke kleine mensjes grote mensen worden, dat vind ik fascinerend. In een rationele bui denk ik weleens: ik heb drie kinderen op deze wereld gezet, met een onzekere toekomst, wat heftig eigenlijk. Maar op die manier heb ik er destijds helemaal niet over nagedacht.

ONSTOPBARE LIEFDE

Als kind ervoer ik met mijn ouders, broer en zus een hele basale connectie. Een ultieme onvoorwaardelijke verbondenheid die in vriendschap, of zelfs in een partnerrelatie niet te evenaren is. Ik verlangde ernaar om ‘het leven door te geven’ en zo’n zelfde verbondenheid te creëren. Nu ze puber zijn (18, 16 en 13 jaar) is dat soms misschien ver te zoeken, maar toch ervaar ik die stroom onstopbare liefde nog steeds zo. Mijn man is nooit zo expliciet geweest over zijn kinderwens. Ik kan me niet herinneren of we het daar echt over hebben gehad. Gek eigenlijk. Het is niet een bewuste beslissing geweest. We konden ons denk ik gewoon geen leven zónder kinderen voorstellen.

INDIVIDUELE ZOEKTOCHT

Een kind krijgen heeft *by far* de grootste impact op mijn leven gehad. Wat me opvalt, misschien wel tegenvalt, is dat we elkaar als ouders zo weinig helpen. Dat het zo’n individuele zoektocht is. Dat we elkaar niet vertellen hoe lastig het is om kinderen groot te brengen. Het is niet normaal om te zeggen dat je iets moeilijk vindt, of om hulp te vragen. Terwijl toen wij een puppy kregen, ik notabene zorgelijk werd aangesproken door willekeurige hondenbezitters op het uitlaatveldje omdat we geen puppycursus volgden. Dus we vinden het blijkbaar noodzakelijk om hulp in te schakelen bij het opvoeden van een hond, maar met je kinderen moet je het ‘vanzelf’ kunnen. Terwijl dat veel complexer is. Dat is toch raar? Wat meer onderlinge support zou fijn zijn.

Dat je niet het gevoel hebt dat je faalt als je om hulp vraagt. Liever laten we elkaar zien hoe goed we het doen. Soms zie ik vriendinnen op sociale media dingen posten als ‘lekker genieten met de kinderen in het Rijksmuseum’, terwijl die van mij met hun tablet op de bank hangen. Dat voelt niet fijn. Maar daar heb je het niet over met elkaar.

MEDICALISEREN VAN PROBLEMEN

Dat stramien met classificaties waarin ik ben opgeleid, dat wilde ik niet meenemen in mijn ouderschap, dat voelde niet goed. Toen de juf in groep 3 bij mijn jongste aandrang om te testen op dyslexie heb ik me hevig verzet. Ja, ze heeft een leesprobleem, dat is duidelijk. Laten we haar daarbij helpen. Maar waarom moet daar ‘dyslexie’ op geplakt worden? Wat doet het op identiteitsniveau met een kind als het te horen krijgt: ‘Jij hebt een dyslectische stoornis, het werkt anders in jouw hersenen?’ Voor wie is het nodig om dat een ‘stoornis’ te noemen en dat te koppelen aan het anders functioneren van de hersenen, terwijl daar biologisch helemaal geen bewijs voor gevonden is? Mijn dochter is nu dertien en vindt het superirritant dat ze met haar dyslexie in een hokje wordt geplaatst. Ik snap dat. Begrijp me goed, ik ben niet tegen het benoemen van problemen en ik ben vóór het bieden van hulp, maar ik heb grote zorgen over het medicaliseren van dit soort problematiek. Als je uitgaat van variatie gaan we dat misschien minder zien als iets afwijkends. In de biologie heb je als soort notabene variatie nodig om te overleven.

In mijn werk leg ik ouders en kinderen uit dat het belangrijkste is om te onderzoeken wat helpt en wie die hulp kan geven. Maar dat een naam voor het probleem niet per se iets oplost. Gelukkig is er de afgelopen jaren een stroming op gang gekomen in de ggz die vindt dat het huidige systeem tekortschiet en geen recht doet aan de complexiteit van menselijk gedrag. Maar we moeten niet te vroeg juichen, want het is nog niet zoals het zijn moet.

Floortje Scheepers

GOOD ENOUGH PARENTING

Wat ik heb meegenomen uit mijn opleiding is het idee van *good enough parenting*. Aanvankelijk vond ik dat een bizar idee, ‘goed genoeg’, je wil als ouder toch ‘het beste’?! Toch kan ik me daar goed in vinden. Door aan je kinderen te laten zien dat je het soms niet weet, fouten maakt, op beslissingen kunt terugkomen, laat je zien dat het normaal is dat het leven vol hobbels is. Dat is overigens gemakkelijker gezegd dan gedaan... Mijn kinderen laten struikelen, zodat ze zelf hun weg vinden, dat verdraag ik nauwelijks. Toen mijn oudste bleef zitten, omdat ze alles buiten school veel interessanter vond, had ik daar de grootste moeite mee. Ik was bang dat ze spijt zou krijgen, haar leven vergooide, onverstandige keuzes maakte. Pas achteraf kon ik zien dat het goed is geweest, maar daar heb je op het moment zelf weinig aan.

Ik vind het soms zo frustrerend om niet even vooruit te kunnen kijken als ouder. Dan blijven die doemscenario’s rondtollen in mijn hoofd en heb ik toch de neiging om in te grijpen, in een poging mijn kinderen te behoeden voor onheil. Als ik die onzekerheid beter zou kunnen verdragen, dan zou ik misschien ook wat vaker kunnen ontspannen en de dingen op zijn beloop laten. Mijn man is daar veel beter in. Ik heb behoefte aan controle terwijl hij meer *go with the flow* aanhangt. En dan komt alles ook gewoon op zijn pootjes terecht. Misschien nog wel vaker dan met mijn vooruitdenk-strategie. Waarbij je bovendien onderweg aangenaam verrast kunt worden door wat er ongepland op je pad komt. Misschien geeft dat juist wel de kleur aan je leven. Maar daar moet ik nog even op oefenen. <